

Wetenschap en kunst verenigd

Janneke Brinkman-Salentijn ontvangt ons in haar atelier aan het Plantsoen. Ramen op het noorden, aan de muur prachtig eigen werk. Op tafel een vaas met klaprozen en weidebloemen, die is ze nu aan het schilderen is. Verder papier, verf, kwasten, bordjes met verf in allerlei kleuren.

[tekst] Annemarie Broersma [foto's] Adri Mulder, Familie Brinkman [illustraties] Janneke Brinkman-Salentijn

De kiem voor haar carrière als botanisch tekenaar werd gelegd door haar ouders. Haar vader heeft in Wageningen botanie en tropische landbouw gestudeerd. Daarbij werd veel getekend, Janneke heeft zijn schetsboeken nog. Moeder hield van boeketten en had veel gevoel voor kleur en vorm. Tijdens haar studie biologie aan de VU in Amsterdam tekende Janneke veel: planten, maar bijvoorbeeld ook het zenuwstelsel van een kikker. Ze ontwikkelde er haar oog voor detail en zorgde ervoor dat haar tekening er altijd mooi uitzag, als een soort stilleven.

Pas na haar studie, toen ze al in Leiden woonde, is ze gestart met schilderlessen. Vooral van Leny Noyen bij Ars Aemula Naturae heeft ze heel veel geleerd. De keuze voor bloeiende planten en voor aquarel is in die tijd ontstaan. Aquarel vanwege de heldere, transparante kleuren.

Als Janneke door Leiden loopt, kijkt ze altijd met haar schildersblik om zich heen. Soms klopt ze bij één van de burens aan als ze daar een mooie plant ziet, maar ze heeft ook prachtige planten in haar eigen tuin. En dan zijn er de Hortus botanicus, het Plantsoen en stadskwekerij 'Het Zoete Land' waar ze haar materiaal vindt. Ze werkt altijd met levende planten in een potje of een vaas voor zich.

Janneke werkt veel samen met kaschef Rogier van Vugt. Ze heeft diverse planten uit de Hortus getekend zoals *Nepenthes*, kurkuma, jadedbloem en maïs, maar ook een plant met een koninklijke geschiedenis. Koningin Emma heeft ooit een fraaie orchidee, *Coelogyne cristata*, meegenomen uit Duitsland. Die is jarenlang verzorgd in de kassen van Paleis Soestdijk totdat zowel Koningin Juliana als Prins Bernhard waren overleden.

'Ik beleef mijn mooiste uren hier in mijn atelier, als ik aan het werk ben. Heel precies met een vergrootglas planten bekijken en die zo natuurgetrouw mogelijk verbeelden, het is een soort mediteren.'

‘Het motiveert Janneke dat haar werk veel wordt gebruikt.’

Als orchideeënexpert heeft Rogier toen een exemplaar gekregen. Later heeft hij die plant gedoneerd aan de Hortus en Janneke heeft die geschilderd.

Er is een boek in voorbereiding met 52 aquarellen van stoepplantjes door botanisch tekenaars. Janneke's bijdrage hieraan is een aquarel van de hertshoornweegbree. Exemplaren hiervan groeiden op de binnenplaats van het Gerecht. Samen met Rogier en de Hortusportier is ze hiernaar toe gegaan. Rogier heeft een paar planten voor haar in een potje met de juiste aarde gezet en Janneke kon aan de slag. Een uitdaging, want de hertshoornweegbree is een bescheiden plant, zowel qua kleur, een soort grijsgroen, als qua vorm. Haar werkwijze is dat ze eerst de plant tekent en pas als er niet meer veel gegumd hoeft te worden, neemt ze de tekening over op het goede papier. Daarna volgt het inkleuren. De aquarel is wonderschoon geworden.

Janneke staat in een lange traditie van botanisch tekenaars. Deze gaat terug tot in de middeleeuwen, toen het van levensbelang was dat medicinale planten goed herkend werden. Naast deze wetenschappelijke schilders waren er ook de bloemenschilders die boeketten schilderden, vaak tegen een donkere achtergrond met de bloemen naar de toeschouwer gekeerd. Bij hen ging het vooral om de esthetische waarde. Zelf verenigt Janneke in haar werk wetenschap en kunst. Zowel haar wetenschappelijke tekeningen als de tekeningen die een groot publiek

Hertshoornweegbree

aanspreken, zijn mooi vormgegeven. In een wetenschappelijke tekening worden diverse aspecten van een plant getoond, zoals de aanhechting van een bladsteel, de haren, de plaatsing van de bloembladen en meeldraden, het uiterlijk van zaden en de vorm van de wortels. Vaak worden meerdere stadia van de levenscyclus van een plant afgebeeld. Janneke vindt het motiverend dat haar werk wordt gebruikt, bijvoorbeeld in columns, agenda's, op serviezen en prentbriefkaarten. De opdrachten hiervoor geven veel structuur en ritme. Zo maakt ze voor de agenda iedere maand één tekening, waar ze twee à drie weken mee bezig is. Ze werkt twee jaar vooruit.

Ritme is er ook in de seizoenen. Het voorjaar met heel veel bloemen, de winter waarin ze wat vaker voor materiaal bij de Hortus aanklopt, en haar favoriete seizoen, de nazomer, vanwege de rijke natuur vol vruchten, de milde temperatuur en het afstervende blad.

Het ritme, het meditatieve aspect tijdens het schilderen, de voldoening en natuurlijk haar passie maken dat Janneke nog heel lang wil doorgaan met het maken van botanische tekeningen.

Coelogyne cristata